

Kirjanduse ainekava 9.klass

1. Ajaline maht 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi
2. Eeldatav õpilaskontingent on 8. klassi õppekava läbinud õpilane
3. Õppeaine sisu ja eeldatavad õpitulemused:

I. Muistsete inimpõlvede sosin

Õppeaine sisu	Eeldatav õpitulemus
Ürgmetsa tarkus	Oskab teksti kavastada : kavapunktid väitlausetes ja märksõnadena välja tuua.
Johannes Piiper „Pilte ja hääli Eestimaa loodusest” Loodususundi hingestatud maailm	Oskab leida teksti keskseid mõtteid .
Oskar Loorits „Eesti rahvausundi maailmavaade”	Tunneb rahvalaulu elemente ja oskab neid leida autoriluulest.
Matthias Johann Eisen ja Ivar Paulson „Haldjad, vaimud ja jumalad”	Oskab võrrelda põhjanaabrite muinasmaailma eestlaste muistenditega. Oskab lahti seletada eestlaste rahvausundi maailmavaadet.
Meie põhjanaabrite muinasmaailm	Mõistab kuidas loodus ja kirjandus on omavahel seotud.
Martti Haavio „Kalevala lood” ja katkendid eeposest „Kalevala”	
Maride elav loodususk Lidija Toidybek „Mari usund” Loodusku luule: Ernst Enno ja Jaan Kaplinski	
Loovtegevused	Oskab teadmisi loovtegevuses kasutada.

II. Rahva hääled lauludes

Õppeaine sisu	Eeldatav õpitulemus
Regilaul – iidne ja alati uus Rahvalaulu tänane elu	Tunneb regilaulu ja riimilise rahvalaulu erinevusi.
Riimiline rahvalaul	Koostab omaloomingulise riimilise rahvalaulu.
Loovtegevused	

III. Eestlane ärkab

Õppeaine sisu	Eeldatav õpitulemus
„Kas siis selle maa keel” Eesti vajab eestikeelses koolis haritud eestlasi Eesti rahva oma eepos „Kalevipoeg“ „Kui tume veel kauaks ka sinu maa...” „Enam euroopalist kultuuri... Olgem eestlased, aga saagem ka eurooplasteks!” „Elu tuli helgib ja sähvab ja lööb...” Loovtegevused	Tunneb Eesti ajalugu ja oskab seoseid luua kirjanduses. Teab peast K. J. Petersoni luuletust. Tunneb poeetika kujundeid: epiteeti, võrdlust, metafoori, isikustamise, kordust, retoorilist küsimust ja hüüatust, ellipsi ning inversiooni tundmine ja kasutamine. Sümbolite seletamine. Allegooria ning allteksti mõistmine. Mõistab isamaaluule sõnumit ja koostab luulekava.

IV. Keele ja kirjanduse kirglik suhe

Õppeaine sisu	Eeldatav õpitulemus
<p>Keeleuenduse lõpmatu kurv Johannes Aaviku mõtteid keelest</p> <p>Poe' õõvastavad õudusjutud</p> <p>Edgar Allan Poe „Ovaalne portree”</p> <p>Nõmmise saare ja kaugete randade laulik</p> <p>Villem-Grünthal Ridala luuletused</p>	<p>Oskab kirjutada kirjeldust, jutustust , arutlust, kasutab selleks sobivaid keelevahendeid</p> <p>Tunneb ilukirjanduse põhiliike.</p> <p>Teab tähtsamaid novellikirjanikke.</p> <p>Tunneb poeetika kujundeid: epiteeti, võrdlust, metafoori, isikustamise, kordust, retoorilist küsimust ja hüüatust, ellipsi ning inversiooni tundmine ja kasutamine.</p> <p>Sümbolite seletamine. Allegooria ning allteksti mõistmine.</p> <p>Tunneb kalambuur.</p>
<p>Mitmenäoline Friedebert Tuglas</p> <p>Katkendid novellidest „Toome helbed”, „Hingemaa” ja „Androgüüni päev”</p> <p>Tavaline ebatavaline tegelikkus</p> <p>Peet Vallak „Hirm”</p> <p>Kõlavama luulekeele poole</p> <p>Henrik Visnapuu luuletused</p> <p>August Gailit – fantaasiarikas unistaja</p> <p>August Gailit „Toomas Nipernaadi”</p> <p>Tõsine keelemängur Artur Alliksaar</p>	<p>Mõistab teose/loo kui tervikut.</p> <p>Oskab analüüsida tegelast: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt. Muutuv ja muutumatu tegelane.</p> <p>Oskab näha teose käigus tegelasega toimunud muutusi.</p> <p>Mõistab tegelase suhet iseendaga, teiste tegelastega ning ümbritseva maailmaga.</p> <p>Tunneb ära tegelase sisekonflikti ja oskab leida ja sõnastada tegelastevahelise põhikonflikti ning nende suhteid analüüsida.</p>

V. Mäss ja vastupanu kirjanduses

Õppeaine sisu	Eeldatav õpitulemus
Kirjanduse hüplik areng	Teab tähtsamaid autoreid ja nende loomingut.
Siuru loomise rõõm	Tunneb eesti kirjanduslugu 1917-1940.
Luuleprintsess Marie Under	Oskab ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatut seostada; ajastule iseloomuliku ainekst leida teosest.
Marie Underi luuletused	Oskab Eesti aja- ja kultuurilugu seostada.
Maha lüüriline šokolaad – elagu elulähedus!	Teab, kuidas teksti aja- või kultuuriloolise tähenduses uurida.
Albert Kivikas „Ema”	Tunneb erinevaid luulevorme, stroofe, riime.
Arbujad – vaba ja rippumatu luule kuulutajad	Tunneb vabavärssi.
Sõnadega nõiduja Betti Alver	Oskab leida sündmuste põhjuse-tagajärje seoseid.
Arbujad – vaba ja rippumatu luule kuulutajad	Mõistab autori hoiakut ja teose sõnumit ning oskab seda sõnastada.
Pagulase saatus – jääda vabaks, kuid kodumaatuks	
Karl Ristikivi „Õunapuu“	Oskab luulekeeles oma mõtteid avaldada.
Loovtegevused	

VI. Kirev ja mitmekihiline tänapäev

Õppeaine sisu	Eeldatav õpitulemus
Uue sajandi värvid	Tunneb oludest tingitud loomingut.
Armastus enne kõike	Oskab teksti kujundlikuks muuta.
Tänapäeva rahvalaulik	Tunneb stiili erilisust .
Rändaja fantaasimaailmas	Teab, kuidas lugeda luulekogu.
Põgenemine valu eest	
Eestlane on raske amet	
Loovtööd	

VII. „peab olema keegi, kes ütleb SÕNA...”

Õppeaine sisu	Eeldatav õpitulemus
“Tekstid, mille kaudu seisab meeles...”	Teab teksti kompositsioonelemente: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus.
Inimese teekond	Tunneb muutuvat ja muutumatut tegelase tüüpi. Prototüüp.
Eneseteostuse hind	Oskab eristada tekste.
„Seal ta ongi, see Vargamäe...”	Oskab tegelaste tegevusmotiive selgitada.
Raha peab olema	Tunneb kirjanduse tüüptegelasi.
Eestlaste uus eepos	Oskab eristada fantaasiakirjanduse ning naljandite tüüptegelasi.
Midagi, mis alati jääb	Oskab leida sündmuste põhjuse-tagajärje seoseid.
„Eluaeg olen tahtnud õue”	

Kordamine

Õppeaine sisu	Eeldatav õpitulemus
Loovtegevused	<p>Oskab oma arvamust sõnastada, põhjendada ja kaitsta.</p> <p>Oskab esitada oma väidete tõestuseks elukogemust ning tekstinäiteid tuua.</p> <p>Oskab leida illustratiivseid näiteid tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ning valiku põhjendamine.</p> <p>Oskab arutleda probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahenduse seoste üle.</p> <p>Oskab loetu põhjal järeldusi teha.</p> <p>Oskab eristada fakti ja arvamust.</p> <p>Oskab leida tekstist filmilike episoodide, võrrelda filmi ja kirjandusteost.</p> <p>Suudab sõnastada teose teemat ja peamõtet .</p> <p>Oskab kokkuvõtet kirjutada ja konspekti koostada.</p>

4. Kontroll ja hindamine

Hindamine toimub vastavalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi hindamisjuhendile [LINK](#).

5. Kasutatav õppevara :

Priit Ratassepp (2009) „Labürint III. ”. Tallinn: Avita

6. Lõiming

Vaata lõimingutabelit [LINK](#).